

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, XXX г.
[...] (2014) XXX draft

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Прилагане на Европейския механизъм за микрофинансиране „Прогрес“ — 2013
година**

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2.	ПРИЛАГАНЕ ЧРЕЗ ДОСТАВЧИЦИ НА МИКРОКРЕДИТИ.....	3
2.1.	Сключени договори	4
2.2.	Финансирани действия	5
2.3.	Финансирани и отхвърлени заявления.....	10
3.	ПРИЛАГАНЕ НА НИВО ПОЛУЧАТЕЛИ НА МИКРОКРЕДИТИ.....	10
3.1.	Обеми на микрокредитирането и брой на крайните получатели	11
3.2.	Социално въздействие и въздействие на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ върху заетостта	11
3.2.1.	Обхващане на групи в неравностойно положение	11
3.2.2.	Малки суми — значимо въздействие	13
3.3.	Секторно и регионално разпределение на подпомогнатите предприемачи и микропредприятия	13
4.	ДОПЪЛНЯЕМОСТ И КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ.....	14
5.	ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ.....	15

1. ВЪВЕДЕНИЕ

През 2013 г. Европейският механизъм за микрофинансиране за трудова заетост и социално приобщаване „Прогрес“ („механизъм за микрофинансиране „Прогрес“) навлезе във втората половина от инвестиционния си период. След създаването му през 2010 г. по инициатива на Европейската комисия („Комисията“) механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ ще продължи да предлага своите продукти на доставчици на микрокредити най-късно до април 2016 г. с цел да се осигурят повече целеви средства и по-добър достъп до микрофинансиране в Европейския съюз (ЕС).

Механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ е създаден с Решение № 283/2010/ЕС на Европейския парламент и на Съвета („решението“), за да се подпомогне микрофинансирането чрез широка гама от инструменти, по-специално гаранции и финансирани инструменти. Освен предоставените средства от ЕС в размер на 105 млн. евро по механизма са предвидени още 100 млн. евро, осигурени от Европейската инвестиционна банка¹. Механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ се състои от два компонента: по единия се осигуряват гаранции за посредници в микрофинансирането (ПМФ), а по другия — финансови инвестиции за ПМФ, като заеми и собствен капитал. Европейският инвестиционен фонд (ЕИФ) управлява и двата компонента.

В настоящия доклад се разглеждат дейностите и напредъкът по механизма за микрофинансиране „Прогрес“ през 2013 г. Повечето от данните в доклада са актуални към 30 септември 2013 г., освен в случаите, когато са предоставени по-актуални данни. В резултат на това повечето резултати за 2013 г. се отнасят за периода от 1 октомври 2012 г. до 30 септември 2013 г. Те се допълват с информация от проучването относно несъвършенствата в областта на микрофинансирането и варианти за тяхното коригиране чрез финансов инструмент на ЕС („проучването“)² и провеждащата се понастоящем по искане на Комисията междинна оценка на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ („междинната оценка“)³.

Структурата на доклада е съобразена с изискванията, определени в решението, като започва с информация за обхванатите посредници и крайни получатели. След това в доклада се разглеждат социалното въздействие на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ и неговата допълняемост с други инструменти на ЕС. В края на доклада са описани перспективите за бъдещето, включително възгледи относно финансовия инструмент — правоприменик съгласно Програмата за заетост и социални иновации (ЗиСИ)⁴, чието изпълнение ще започне през втората половина на 2014 г.

2. ПРИЛАГАНЕ ЧРЕЗ ДОСТАВЧИЦИ НА МИКРОКРЕДИТИ

Доставчиците на микрокредити (т.е. публични и частни субекти — както банки, така и небанкови институции) играят изключително важна роля за постигането на целта на механизма за микрофинансиране „Прогрес“, а именно чрез 46 000 микрокредита на

¹ По-подробна информация относно финансирането, продуктите и управлението на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ се съдържа в годишния доклад за 2010 г.: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52011DC0195>.

² От Evers & Jung: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12485&langId=en>.

³ От Ramboll Management Consulting (в ход).

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:BG:PDF>

крайни получатели да бъдат отпуснати средства на стойност 500 млн. евро⁵. Отбелязаното увеличение — от 26 доставчици на микрокредити през 2012 г. на 40 доставчици⁶ през 2013 г. в рамките на 54 операции — и разширеното географско покритие представляват важен етап за осъществяването на тази цел.

2.1. Сключени договори

Видове посредници

Както подробно е описано по-долу, разпределението при доставчиците на микрокредити е балансирано: 18 небанкови институции и 20 банки. Освен тях участват и две публични институции. Доставчиците, които са сключили договори след публикуването на годишния доклад за 2012 г., са отбелязани в получер шрифт:

18 небанкови институции: Microstart, Crédal (Белгия), Микрофинансираща институция JOBS, „Микрофонд“ (България), **Vaekstfonden** (Дания), Microfinance Ireland (Ирландия), Créa-Sol, Adie, **Initiative France** (Франция), SEFEA⁷ (Италия), Qredits (Нидерландия), Inicjatywa Mikro (Полша), FAER, Patria Credit (Румъния), **SKB Leasing** (Словения), **Fair Finance**, **Ezbob**, **GLE** (Обединено кралство).

20 банки: Societ  Generale Експресбанк (България), Панкритска кооперативна банка, **Пелопонеска кооперативна банка** (Гърция), **Caja Rurales Unidas**, **Colonya Caixa Pollenca**, **Laboral Kutxa** (Испания), BCC Mediocrediti, BCC Emilbanca, Banca Popolare di Milano, **BCC Bellegra** (Италия), Кооперативна централна банка (Кипър), Siauliu Bankas (Литва), Erste Bank (Австрия), FM Bank (Полша), Millenium BCP, Banco Esp rito Santo (Португалия), Banca Transilvania (Румъния), Sberbank banka, **Banka Koper** (Словения), **OTP banka** (Словакия).

2 публични институции: ICREF⁸ (Испания), **Finmolise** (Италия).

Дейност на доставчиците на микрокредити в държавите членки

През 2013 г. бяха сключени 25 нови договора, включително 15 договора с доставчици на микрокредити, които до този момент не бяха получавали подпомагане от механизма за микрофинансиране „Прогрес“. Пет от договорите са сключени с посредници от държави членки, в които до този момент механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ не се използваше: Дания, Словакия и Обединеното кралство (с участието на трима посредници). Освен това през 2014 г. се очаква да бъдат сключени два договора в държави, които понастоящем не участват в механизма за микрофинансиране „Прогрес“ (Швеция и Хърватия), като по този начин ще бъдат обхванати общо 20 държави членки.

Географско разпределение на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ към 31 март 2014 г.

⁵ Включително съвместни инвестиции от частния сектор и повторни потоци; вж. също така раздел 2.2 по-долу.

⁶ За актуален списък на посредниците вж. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=983&langId=bg>.

⁷ Представителна организация на няколко доставчици на микрокредити.

⁸ Представителна организация на няколко доставчици на микрокредити.

2.2. Финансирани действия

Гаранции

През 2013 г. програмата за осигуряване на гаранции отчете изключителен успех и продължава да привлича голям интерес. Броят на подпомаганите с гаранция посредници се увеличи от 12 през 2012 г. на 27 в края на 2013 г. Тъй като понастоящем се подготвят все повече договори за гаранции, има вероятност предвиденият от ЕС общ бюджет за гаранции в размер на 23,8 млн. евро (без събираните такси от ЕИФ) да бъде напълно усвоен до края на 2014 г.

Финансирани инструменти

Предлагат се различни финансирани инструменти⁹, но през 2013 г. бяха използвани само заеми с първостепенен ранг. Бяха отпуснати общо девет заема с първостепенен ранг на съществуващи или нови посредници. Този инструмент определено е най-популярният сред посредниците, тъй като е с по-малка сложност от другите инструменти. Предвид необходимия инвестиционен период за инвестиции на собствен капитал ЕИФ спря да предлага този финансиран инструмент от април 2014 г. Въпреки това една от конкретните цели на новата програма ЗиСИ (вж. раздел 5) е да се доразвие институционалният капацитет на доставчиците на микрокредити. Инвестициите на собствен капитал по тази програма ще имат значителна роля за постигането на тази цел.

Преглед на дейността по механизма „Прогрес“ към 31 декември 2013 г.

От таблицата по-долу се вижда, че някои посредници са получили както гаранция, така и заем. Следва да се отбележи обаче, че тези два инструмента обхващат различни портфейли, т.е. гаранцията по механизма за микрофинансиране „Прогрес“ не може да се използва за обезпечаване на микрокредити, финансирани от заем по механизма за микрофинансиране „Прогрес“. От таблицата е видно също така, че някои посредници са успели да получат многократно един и същи вид подкрепа. Това може да се дължи

⁹ За по-подробна информация относно продуктите на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ вж. годишния доклад за 2010 г.

на факта, че са успели да отпуснат достатъчен брой микрокредити, което им позволява да кандидатстват за ново подпомагане (например Microstart), или че е бил използван един и същи инструмент за отпускане на микрокредити на клиенти с различни характеристики и поради това един инструмент обхваща различни портфейли (например втората и третата гаранция за FM Bank). Поетите задължения за заеми към FAER и Inicjatywa Mikro се увеличиха в резултат на успешното използване на механизма за микрофинансиране „Прогрес“. Adie също получи голям заем в допълнение към споразумението за гаранция, подписано в края на 2012 г.

Таблица 1: Дейности по механизма за микрофинансиране „Прогрес“ към 31 декември 2013 г.

(Новите дейности са обозначени в получер шрифт)

Държава членка	Посредник	Инструмент	Размер на подпомагането за посредника (в евро)
Белгия	Microstart	Гаранция	100 000
		Гаранция	200 000
Белгия	Crédal Société Coopérative	Гаранция	300 000
България	Микрофинансираща институция JOBS	Заем с първостепенен ранг	6 000 000
		Гаранция	200 000
България	„Микрофонд“	Заем с първостепенен ранг	3 000 000
България	Société Generale Експресбанк	Заем с първостепенен ранг	8 500 000
Дания	Vækstfonden	Гаранция	200 000
Ирландия	Microfinance Ireland	Гаранция	1 400 000
	(First Step)	Гаранция	100 000
Гърция	Панкритска кооперативна банка	Гаранция	900 000

Гърция	Пелопонеска кооперативна банка	Заем с първостепенен ранг	4 000 000
Испания	ICREF	Заем с първостепенен ранг	4 000 000
Испания	Caja Rurales Unidas	Заем с първостепенен ранг	8 000 000
Испания	Colonya Caixa Pollenca	Гаранция	300 000
Испания	Laboral Kutxa	Гаранция	800 000
Франция	Créa-Sol	Заем с първостепенен ранг	1 000 000
		Заем с първостепенен ранг	1 000 000
Франция	Adie	Гаранция	2 300 000
		Заем с първостепенен ранг	5 000 000
Франция	Initiative France	Гаранция	500 000
Италия	SEFEA	Заем с първостепенен ранг	2 000 000
Италия	BCC Mediocрати	Заем с първостепенен ранг	3 000 000
Италия	BCC Emilbanca	Заем с първостепенен ранг	2 000 000
Италия	Banca Popolare di Milano	Заем с подялба на риска	4 000 000
Италия	BCC Bellegra	Заем с първостепенен	1 300 000

		ранг	
Италия	Finmolise	Заем с първостепенен ранг	1 000 000
Кипър	Кооперативна централна банка	Заем с първостепенен ранг	4 000 000
Литва	Siauliu Bankas	Заем с първостепенен ранг	5 000 000
Нидерландия	Qredits	Гаранция	1 300 000
		Гаранция	1 700 000
Австрия	Erste Bank	Гаранция	500 000
Полша	Inicjatywa Mikro	Заем с първостепенен ранг	3 900 000
		Заем с първостепенен ранг	3 200 000
Полша	FM Bank	Гаранция	800 000
		Гаранция	1 300 000
		Гаранция	900 000
Португалия	Millenium bcp	Гаранция	300 000
		Гаранция	500 000
Португалия	Banco Espírito Santo	Заем с първостепенен ранг	8 800 000
Румъния	FAER	Заем с първостепенен ранг	1 000 000
		Заем с първостепенен ранг	1 000 000

Румъния	Patria Credit	Гаранция	1 000 000
		Заем с първостепенен ранг	8 000 000
Румъния	Banca Transilvania	Заем с първостепенен ранг	7 500 000
		Гаранция	1 700 000
Словения	Sberbank banka	Подчинен заем	8 800 000
Словения	Banka Koper	Гаранция	600 000
Словения	SKB Leasing	Заем с първостепенен ранг	9 000 000
Словакия	OTP banka	Гаранция	1 300 000
Обединено кралство	Fair Finance	Гаранция	200 000
Обединено кралство	EZBOB	Гаранция	400 000
Обединено кралство	GLE	Гаранция	900 000
18 държави членки	40 доставчици на микрокредитиране	54 договора	134 700 000*

* За договорите за кредити е включен приносът на ЕИБ.

Размер на финансирането

Общите поети задължения за доставчиците на микрокредити възлизат на 134,7 млн. евро (включително гаранции, като общият таван е 20,7 млн. евро), а общият размер на отпуснатите средства по финансирани инструменти е 60,17 млн. евро. Това се дължи на факта, че изплащането не се извършва незабавно след сключването на договор и може да бъде разделено на множество траншове, чието изплащане зависи от изпълнението на условията в договора. Като цяло небанковите институции по-бързо успяват да представят искания за изплащане на средствата в сравнение с банките.

Положението при гаранциите е различно отчасти поради естеството на този продукт. Гаранциите не се изплащат както финансираните от механизма инвестиции. Тяхното изплащане може да бъде поискано в случай на неизпълнение на договор и те могат да

обхванат само част от портфейла на даден доставчик на микрокредити. По причини, подобни на миналогодишните¹⁰, нетният размер на изисканите гаранции е относително малък — 1,34 млн. евро, като FM Bank и Qredits са изискали почти 90% от тази сума. Очаква се с течение на времето нетният размер на изисканите гаранции да се увеличи значително. В края на март 2014 г. той се увеличи на 2,11 млн. евро.

Постигнат ефект на лоста

Ефектът на лоста обяснява как с първоначално финансиране от ЕС в размер на 100 млн. евро може да бъде постигната целта да бъдат отпуснати микрокредити на стойност 500 млн. евро¹¹. Постигнатият ефект на лоста е приблизително удвояване на средствата благодарение на съвместните инвестиции от ЕИБ, като крайният ефект се повишава допълнително от ефекта на лоста, създаден на равнището на доставчиците на микрокредити. Най-голям ефект на лоста имат гаранциите. Другият най-често използван инструмент са заемите с първостепенен ранг. За този конкретен вид финансиране е трудно да се осъществи ефект на лоста, тъй като понякога посредникът просто предоставя на клиентите си сумата, отпусната по механизма за микрофинансиране „Прогрес“. Въпреки това някои посредници поискаха ефект на лоста от 1,5 или 2 дори при заемите с първостепенен ранг и по изключение ефектът на лоста беше определен на 5. Според най-новите прогнози на ЕИФ механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ ще постигне целевия ефект на лоста от 5, въпреки че заемите с първостепенен ранг преобладават сред финансираните инструменти. Това се дължи най-вече на по-големия ефект на лоста по споразуменията за гаранции, който превишава очакванията.

2.3. Финансирани и отхвърлени заявления

Няколко кандидати не успяха да приключат успешно процедурата по кандидатстване и да получат одобрението на Комисията по механизма за микрофинансиране „Прогрес“ (за предоставяне на гаранции). Въпреки това, както и в предходните години, няма особена вероятност от официален отказ на равнището на Съвета на директорите на ЕИФ, пред който се представят само щателно проучени заявления. В междинната оценка ще бъде направен по-подробен анализ защо не е била завършена процедурата по някои заявления.

3. ПРИЛАГАНЕ НА НИВО ПОЛУЧАТЕЛИ НА МИКРОКРЕДИТИ

Според най-новите оценки към 31 март 2014 г. над 20 000 крайни получатели са получили микрокредити на обща стойност 182 млн. евро. Това представлява голямо увеличение, но на пазара все още съществува значителен дефицит, който трябва да бъде задоволен. Изчисленията в проучването сочат, че за да се удовлетвори заявеният интерес за микрокредитиране сред крайните получатели в Европа, са необходими 2,7 млрд. евро.

¹⁰ Вж. годишния доклад за 2012 г.: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=10430&langId=en>

¹¹ За механизма за микрофинансиране „Прогрес“ са предвидени общо 104,2 млн. евро, в т.ч. 3 млн. евро от Подготвително действие на Европейския парламент, които бяха отпуснати през 2010 г.

3.1. *Обеми на микрокредитирането и брой на крайните получатели*

Към датата на представяне на доклада бяха отчетени 12 690 крайни получатели, някои от които са получили повече от един микрокредит. По-точно 5942 клиента са се възползвали от 6236 микрокредита на стойност 51,6 млн. евро, отпуснати от доставчици на микрокредити благодарение на финансираните инструменти. Благодарение на предоставените гаранции посредниците са предложили 7016 микрокредита на обща стойност 69,3 млн. евро на 6748 получатели.

Не всеки заинтересован предприемач обаче получава одобрение на заявлението си за микрокредит. Като се използва заместващ процент на отхвърляне, се изчислява, че са отхвърлени почти 2000 заявления за кредити, подпомагани от финансирани инструменти.

3.2. *Социално въздействие и въздействие на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ върху заетостта*

Съгласно определената в решението цел на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ от ключово значение е да се обхванат групите в неравностойно положение.

3.2.1. *Обхващане на групи в неравностойно положение*

Ежегодно се събират данни относно социалното въздействие на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ на нивото на получателите на микрокредити, които се представят на Комисията. Съгласно междинната оценка необходимостта от докладване на тези показатели не обременява съществено доставчиците на микрокредити. Докладването може да представлява по-голямо предизвикателство в случаите, в които все още се борави предимно с информация на хартиен носител. Поради това спазването на изискването за докладване на социалното въздействие би могло да окаже положителен ефект върху цялостната административна организация на доставчиците на микрокредити. В представените по-долу данни обаче не се отчитат всички крайни получатели, тъй като няма налични данни за всички тях.

Създаване на работни места чрез самостоятелна заетост и създаване на предприятия

Предприемачеството често се счита за жизнеспособна алтернатива на работата на заплата и може да представлява мощен инструмент за борба с безработицата. Трудностите във връзка с достъпа до финансиране са една от основните пречки за желаещите да започнат предприемаческа дейност; това бе едно от основните съображения за създаването на механизма за микрофинансиране „Прогрес“. Докладите относно социалното въздействие от 2013 г. потвърждават, че при наличието на достатъчно финансиране предприемачеството може успешно да се развива и да помогне на групите в неравностойно положение да намерят изход от безработицата. Когато са подали своето заявление за микрокредит, 60% от хората, за които има налични данни, са били безработни или икономически неактивни — значително по-голям процент спрямо отчетените данни през 2012 г. (32%). Тъй като подпомогнатите лица често нямат достъп до други форми на финансиране, без предоставения чрез механизма за микрофинансиране „Прогрес“ микрокредит те вероятно биха останали безработни. Около 38% от регистрираните получатели имат работа, почти 2% не са отговорили, а останалите учат.

Жени предприемачи

Над 36% от регистрираните предприемачи са жени, което представлява слабо понижение спрямо отчетените през предходната година 39%. Трима от деветнадесет доставчици, които представиха данни преди крайния срок за докладване, тази година отчитат по-голям дял на заемите, отпуснати на жени, в сравнение с отпуснатите заеми на мъже. Тези доставчици са двете португалски банки, Millenium bcp (50,03%) и Banco Espírito Santo (58%), както и литовската Siauliu Bankas (67%). Други девет доставчици също отчитат добър обхват при тази целева група, като кредитите за жени представляват около 40% от портфейла им.

Младежко предприемачество и предприемачество в напреднала възраст

Въпреки че мнозинството от кредитополучателите попадат в основната възрастова група от 25—54 години (84,4%), събраните данни показват, че механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ продължава да работи в значителна степен и с младежи под 25 години, като 5,9% от крайните получатели са от тази възрастова група (в сравнение с 5,2% през предходната година). Междинната оценка ще съдържа по-точна разбивка по възраст.

Подкрепа за малцинствени общности

Информацията относно подкрепата за хора от малцинствени общности остава ограничена, което се дължи или на правни ограничения, или на деликатния характер на този въпрос. Очаква се повече информация да бъде събрана в хода на междинната оценка, при която освен въпросниците ще бъдат използвани индивидуални интервюта. Знаем обаче, че някои посредници постигат значителен обхват в ромските общности, например Adie във Франция и „Микрофонд“ в България.

Образование

Получателите на микрокредити имат различно образование — от лица без официално завършено образование до предприемачи с висше образование. Най-съществена дейност за включването на лица с начално образование или без официално образование отчитат двата френски доставчика. BCC Mediocreati и Millenium bcp са с най-голям дял получатели с полувисше или с висше образование. Съгласно наличните данни най-голямата група предприемачи — 42,89%, са завършили средно образование.

Устойчиво въздействие

По-малкият брой на изисканите гаранции предполага, че крайните получатели успяват в по-голяма степен да изплатят своите микрокредити. Това означава, че те или продължават да извършват започнатата стопанска дейност, или са започнали да извършват дейност на заплата. Проучване сред получателите на микрокредити като част от междинната оценка ще осигури допълнителна информация относно актуалното икономическо състояние на крайните получатели.

3.2.2. Малки суми — значимо въздействие

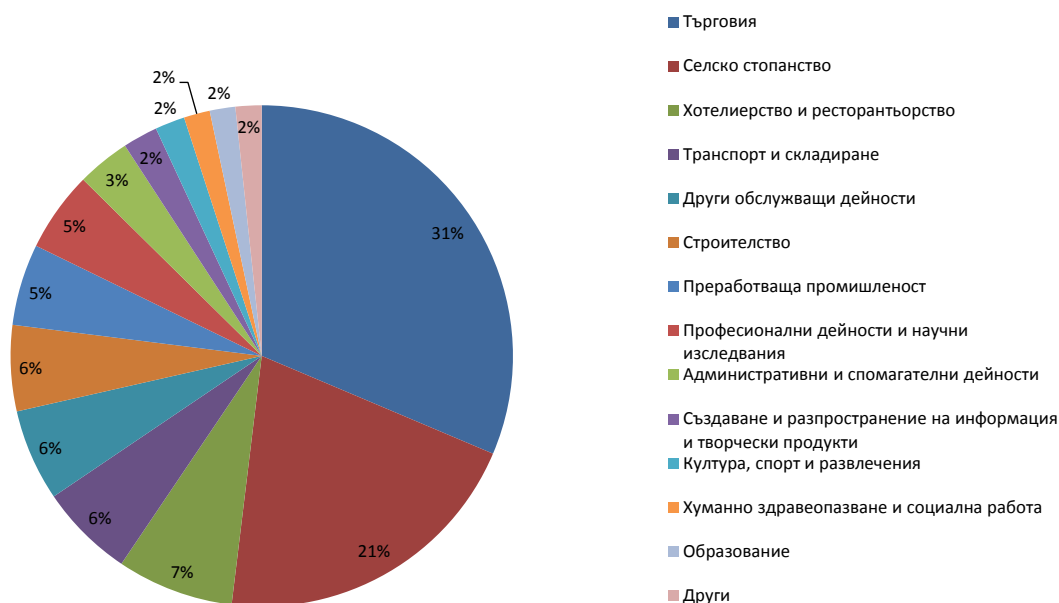
Съгласно определението за микрокредит максималният размер на заема е 25 000 евро. При междинната оценка беше установено, че според един посредник този размер е твърде малък. Независимо от това опитът от предходните години показва, че този максимален размер рядко се реализира.

Общо 30% от микрокредитите, обезпечени с гаранции, са под 5000 евро, а 40% са от 5000 до 10000 евро. Трудно е да се установи ясен модел в размера на кредитите. Например небанкова микрофинансираща институция от Западна Европа може да отпуска както някои от най-малките микрокредити (например Microstart), така и някои от най-големите (например Qredits). Положението е доста сходно при микрокредитите, отпуснати чрез финансирани инструменти. Общо 70% от тях са под 10000 евро, а 51,3% са под 5000 евро.

3.3. Секторно и регионално разпределение на подпомогнатите предприемачи и микропредприятия

Секторно разпределение на финансираните микропредприятия

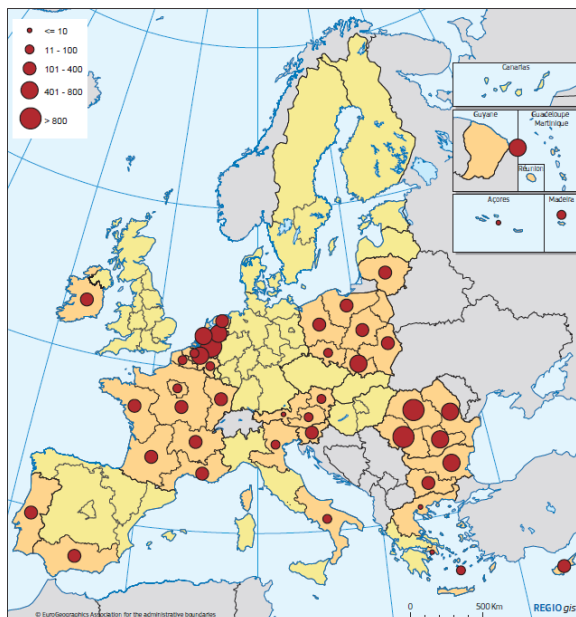
Секторното разпределение като цяло остава сходно с това през 2012 г. Над половината от крайните получатели са от сектора на търговията (отчита се увеличение с 3% спрямо предходната година) и селското стопанство (намаление със 7%).

Регионално разпределение на финансираните микропредприятия

Картата по-долу показва броя на получателите по региони съгласно NUTS1 към 30 септември 2013 г. и демонстрира доброто географско покритие на механизма за микрофинансиране „Прогрес“. Някои държави с доставчици на микрокредити, които са сключили договор по механизма за микрофинансиране „Прогрес“, все още не отчитат

никакви получатели, тъй като обикновено минава известно време между сключването на договора и действителното отпускане на микрокредити от даден посредник.

4. ДОПЪЛНЯЕМОСТ И КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

С цел да обхване по-добре крайните получатели и да доразвие пазара за микрофинансиране в ЕС, механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ се стреми да създаде добавена стойност, като гарантира ефективна координация и рационална допълняемост с други инструменти на ЕС.

От всички доставчици на микрокредити се изисква да работят с лица и организации, които предоставят обучение и наставничество, по-специално подпомаганите от Европейския социален фонд (ЕСФ). Съгласно предварителните резултати от междинната оценка около 50% от доставчиците на микрокредити са направили това. Комисията отчита колко важни са услугите за развитие на бизнеса за самостоятелно заетите лица и за микропредприятията, особено при групи в неравносйно положение. Ето защо тя продължава да настоява ЕИФ да прилага това ключово изискване.

Сам по себе си механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ не е в състояние да запълни изцяло установения от проучването дефицит на пазара. Комисията насърчава държавите членки да предлагат по-активно национални схеми за финансови инструменти за микрофинансиране, по-специално като използват своите ресурси по линия на ЕСФ. Новата програма ЗиСИ ще спомогне за задоволяването на този дефицит. Програмата има три оси: „Прогрес“, EURES и „Микрофинансиране и социално предприемачество“. По третата ос ще бъде предвиден бюджет за микрофинансиране в размер най-малко 86 млн. евро, като ще се доразвият дейностите по механизма за микрофинансиране „Прогрес“ и ще се добавят нови елементи, например дейности за изграждане на капацитет. В допълнение към този бюджет изплатените от получателите кредити по механизма за микрофинансиране „Прогрес“ ще се използват за допълнително подпомагане по третата ос на ЗиСИ. Очаква се изплатените средства да

постъпят от 2018 г. нататък като част от дяла на Комисията от общия бюджет на финансираните инструменти.

От началото на програмата през 2008 г. до приключването ѝ през 2013 г. предоставяната от Комисията техническа помощ за доставчиците на микрокредити — „Съвместни действия в подкрепа на институциите за микрофинансиране в Европа“ (JASMINE), изигра важна роля за развитието на пазара. Предвид положителното въздействие на инициативата за развитието на сектора и нейната допълняемост с механизма за микрофинансиране „Прогрес“, както и в съответствие с искания от заинтересованите страни за допълнителна интеграция на извършваните от Комисията дейности в областта на микрофинансирането, в бъдеще Комисията ще финансира този вид дейност по оста „Прогрес“ на ЗиСИ. Комисията възнамерява да разшири своите дейности и да ги адаптира, за да съдейства за отстраняването на съществуващите пропуски на пазара (например чрез правни консултации, индивидуално обучение).

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ

През 2013 г. се потвърди очакването, че след бавното първоначално усвояване ще бъде отчетен стабилен ръст при предоставянето на микрокредити на крайни получатели. Проучването потвърди необходимостта от разширяване на географския обхват на микрокредитите и показва значително неудовлетворено търсене на микрокредити в целия ЕС. Това бе преодоляно чрез разширяване на дейностите по механизма за микрофинансиране „Прогрес“ в три нови държави членки през 2013 г. (Дания, Словакия и Обединеното кралство), а през 2014 г. ще има още две нови попълнения (Швеция и Хърватия).

Гаранциите се доказаха като изключително успешен инструмент за подпомагане на микрофинансирането, като се очаква предвиденият за тях бюджет да бъде усвоен напълно до края на 2014 г. При предоставянето на нови финансови инструменти по ЗиСИ в периода 2014—2020 г. приоритет ще бъде осигуряването на гаранции за посредници по микрофинансиране.

Докладите относно социалното въздействие потвърждават, че в рамките на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ се работи още по-енергично за обхващане на групите в неравностойно положение и това е оказало силно въздействие за създаването на работни места благодарение на улеснения достъп до финансиране за безработни и икономически пасивни лица.

Дейността по третата ос на ЗиСИ ще започне през 2014 г. Извлечените поуки от механизма за микрофинансиране „Прогрес“ бяха използвани при разработването на финансовите инструменти по тази ос на програмата и при вземането на решение да се обърне по-голямо внимание на изграждането на капацитет за доставчиците на микрокредити. Повече техническа помощ ще се предлага и по първата ос на ЗиСИ.

Механизмът за микрофинансиране „Прогрес“ ще продължи да предлага своите продукти до 2016 г., както е планирано, с цел да продължи да допринася за преодоляване на дефицита на пазара за микрофинансиране в ЕС. След приключване на механизма за микрофинансиране „Прогрес“ дължимият баланс към ЕС ще се използва за микрофинансиране и подпомагане на социални предприятия по линия на ЗиСИ.